

UMEÅ UNIVERSITET

Dnr: PED 4.1.4-12-19

KURSPLAN

Etiska perspektiv på forskning om digitala teknologier

Ethical issues related to research on
digital technologies

Forskarutbildningen: 7,5 hp

Inrättad och fastställd av Pedagogiska institutionen 2019-02-18.

Etiska perspektiv på forskning om digitala teknologier, 7,5 hp

(Ethical issues related to research on digital technologies)

Högskolepoäng:	7,5 högskolepoäng
Ansvarig enhet:	Pedagogiska institutionen
Huvudområde:	Pedagogik
Betygsskala:	G godkänd, U underkänd
Utbildningsnivå:	Forskarnivå
Utbildningsområde:	Samhällsvetenskap

1. Fastställande

Kursplanen är inrättad och fastställd av Pedagogiska institutionen 2019-02-18 Kursen utgör en frivillig kurs i forskarutbildningen för doktorsexamen och licentiatexamen i pedagogik.

2. Innehåll

I kursen hanteras forskningsetiska frågor av relevans för planering, genomförande och avrapportering av vetenskapliga forskningsprojekt med fokus på digitala teknologier. Relevant rådande lagstiftning samt etiska riktlinjer med bäring på det utbildningsvetenskapliga området behandlas. Olika teoretiska och filosofiska synsätt på etik och moral tas upp, liksom frågan om etikprövning av forskningsprojekt. Etiska frågor kopplat till digitalisering i samhället i vid mening behandlas liksom hur det påverkar utbildningspraktiken. I kursen ingår att i en text identifiera etiska utmaningar relaterat till det egna doktorandprojektet samt föreslå, värdera och argumentera för hur dessa utmaningar kan hanteras på ett vetenskapligt redligt sätt.

3. Förväntade studieresultat

Efter avslutad kurs skall studenten kunna:

Kunskap och förståelse

- beskriva och förklara forskningsetiskt relevanta lagar och riktlinjer
- visa kunskap om och förståelse för olika etiska teorier och moraliska positioner

Färdigheter och förmågor

- förklara, analysera och visa förmåga att bedriva forskning om digitala teknologier i linje med rådande lagstiftning och forskningsetiska riktlinjer.
- identifiera etiska utmaningar relaterat till det egna doktorandprojektet samt föreslå och argumentera för hur dessa kan hanteras

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- göra och formulera relevanta forskningsetiska överväganden och kunna tillämpa rådande lagstiftning och riktlinjer
- visa fördjupad insikt om och kunna förhålla sig till vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används

4. Förkunskapskrav

För deltagande i kursen krävs att den studerande är antagen till utbildning på forskarnivå, samt kan tillgodoräkna sig kursen i sin forskarutbildning.

5. Undervisningens uppläggning

Undervisningen bedrivs vanligen i form av föreläsningar och seminarier. Den bygger på att kursdeltagarna aktivt bearbetar kurslitteraturen under kursens gång. I kursen skall den forskarstuderande självständigt genomföra uppgifter som rapporteras skriftligt och muntligt. Vidare ska den forskarstuderande granska och diskutera övriga kursdeltagares skriftliga rapportering.

6. Examination

Den forskarstuderande examineras skriftligt och muntligt. Examinationen sker fortlöpande och i slutet av kursen. Examination sker dels via skriftliga uppgifter, vilka även diskuteras muntligt, och dels via en avslutande kursuppgift. Uppgifterna examinerar de förväntade studieresultaten. Prestationen bedöms i en två-gradig betygsskala, Godkänd eller Underkänd. Kursen kan provas vid ett ordinarie tillfälle och vid ett omprovstillfälle i nära anslutning därtill. Omprov baserad på samma kursplan som ordinarie prov garanteras två år efter att studenten läst kursen för första gången. Efter två underkända examinationstillfällen för kursen har den forskarstuderande rätten att efter skriftlig begäran hos prefekten få byta examinator. För att bli godkänd på hela kursen krävs att samtliga examinerande uppgifter är godkända.

7. Tillgodoräknande

Tillgodoräknande av denna forskarutbildningskurs kan göras i den mån innehåll och förväntade studieresultat i allt väsentligt överensstämmer med annan forskarutbildningskurs. Examinator kan i samråd med handledare besluta om att kursen får tillgodoräknas. Den forskarstuderande skall i sådana fall lämna in en skriftlig ansökan om tillgodoräknande och bifoga bestyrkta kopior av kursbevis eller likartade intyg samt litteraturförteckning för den/de kurser som avses.

8. Kurslitteratur

Bostrom, N., & Yudkowsky, E. (2014). The ethics of artificial intelligence. In K. Frankish & W. M. Ramsey (Eds.), *The Cambridge Handbook of Artificial Intelligence* (pp. 316–336). Cambridge University Press.

Dataskyddsförordningen (GDPR) (2018). <https://www.datainspektionen.se/lagar--regler/dataskyddsförordningen/dataskyddsförordningen---fulltext/>

Edling, S. (2009). *Ruptured narratives. An analysis of the contradictions within young people's responses to issues of personal responsibility and social violence within an educational context*. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis. *Studia Didactica Upsaliensia* 2 (Kapitel 3, 21 sidor).

Edwards, B.I., & Cheok, A.D. (2018). Why not robot teachers: artificial intelligence for addressing teacher shortage. *Applied artificial intelligence*, 32(4), 345-360.

Etikprövningslagen. (2003). SFS 2003:460.

Fox, C. (2017). *The ethical dilemma we face on AI and autonomous tech* |Christine Fox|. TEDxMidAtlantic. (12:24). [URL.], https://www.youtube.com/watch?v=3oE88_6jAwc

UMEÅ UNIVERSITET

Dnr: PED 4.1.4-12-19

Fransson, G. (2017). Understanding morality and ethics: Maneuvering ethical dilemmas in digital educational contexts. In O. Dreon & D. Polly (Eds.), *Teacher Education for Ethical Professional Practice in the 21st Century* (pp. 72– 97). Hershey: IGI Global.

Grey, G. (2014). *Trust in research – the ethics of knowledge production* [Garry Grey]. TEDxVictoria. (18:48). [URL.], <https://www.youtube.com/watch?v=JSV4VZ8gdUQ>

Källström, Å., & Andersson Bruck, K. (2017). *Etiska reflektioner i forskning med barn*. Malmö: Gleerups.

Player-Koro, C., Bergviken Rensfeldt, A., & Selwyn, N. (2018). Selling tech to teachers: education trade shows as policy events. *Journal of Education Policy*, 33(5), 682-703.

Sharkey, A (2017, First online). Can we program or train robots to be good? *Ethics and Information Technology*, 1-13. <https://doi.org/10.1007/s10676-017-9425-5>

Sharkey, A. (2016). Should we welcome robot teachers? *Ethics and Information Technology*, 18(4), 283-297.

Vancouver declaration (2018). <http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html>

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Stockholm.

Williamson, B. (2016). Boundary brokers: Mobile policy networks, database pedagogies, and algorithmic governance in education. In T. Ryberg, C. Sinclair, S. Bayne, & M. de Laat (Eds.), *Research, Boundaries, and Policy in Networked Learning* (pp. 41–57). Springer International Publishing.

Tillkommer i samråd med undervisande lärare egen vald litteratur inom området, företrädesvis vetenskapliga rapporter, avhandlingar, artiklar eller handböcker i en omfattning av motsvarande ca 300 sidor, eller motsvarande informationsmängd i form av digitala lärresurser.